

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Inspiratie voor een groene, duurzame en leefbare gemeente

Het kan echt: een gemeente waar vogels broeden en fluiten in de struiken, vlinders in de zon dansen en waar het zoemt van de insecten in bloeiende bermen. Waar de daken vol zonnepanelen liggen, afval geen afval is maar een grondstof en bewonersinitiatieven en energiecoöperaties volop de ruimte krijgen. Hoe? In onze tien voorstellen voor jouw verkiezingsprogramma geven wij inspiratie en voorbeelden. Hiermee verbeter je de directe leefomgeving van jouw inwoners én draag je bij aan oplossingen voor klimaatverandering, biodiversiteit en een circulaire economie.

Groener uit de coronacrisis

De coronacrisis heeft een gigantische impact op ons leven en zal dat ook de komende jaren hebben. Het herstel van deze crisis staat in alle gemeenten centraal. Dit biedt ook kansen. Zet in op:

1 Groen en duurzaam herstel

Grijp het herstel en de investeringen die nu worden ingezet aan om daadwerkelijk groener en duurzamer uit de crisis te komen. Dit is hét moment om fundamentele keuzes te maken en financiële middelen in te zetten voor het herstel van biodiversiteit, het tegengaan van de klimaatcrisis en het stimuleren van een circulaire economie.

Tegengaan klimaatverandering

Klimaatverandering vormt een grote bedreiging. De tijd om hier iets tegen te doen, wordt steeds korter. Daarom moeten we vol voor het halen van de klimaatdoelen gaan (tenminste 55% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. 1990), met oog voor mens, natuur en landschap. Meer duurzame energie-opwek is nodig,

op land en op zee. Ook is het belangrijk energie te besparen, de daken vol zonnepanelen te leggen en innovatieve technieken en systemen te ontwikkelen en testen. Dit is geen keuzemenu. Alle zeilen moeten worden bijgezet de komende jaren. Zet in op:

2 Natuurinclusieve energietransitie

De klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis kun je niet los van elkaar zien. De opgave is tweeledig: hoogwaardige natuur zoveel mogelijk ontzien en een plus zetten op gebieden met lage natuurwaarden. Goed lokaal beleid, zoals maatschappelijke tenders en de juiste juridische kaders, zijn noodzakelijk om te zorgen dat het toevoegen van biodiversiteit aan energieprojecten steeds normaler wordt.

Inspiratie?

- ▶ Documentaire 'Op weg naar een natuurinclusieve energietransitie'
- ▶ Handreiking 'Natuur & landschap in de RES'
- ▶ Informatie over 'Energietuinen', waar energie, natuur en recreatie hand in hand gaan

3 Beweging van onderop

Iedereen moet kunnen meedenken, meedoen en mee profiteren in de energietransitie. Dat geldt zowel voor de duurzame opwek van elektriciteit als het aardgasvrij maken van woningen. Investeer in zorgvuldige proces- en financiële participatie (lokaal eigendom) van de omgeving. Verzin oplossingen daar waar een smalle portemonnee meedoen belemmert. En ga expliciet op zoek naar de stem van jongeren in de energietransitie, zij hebben de toekomst.

Inspiratie?

- ▶ Flyer [Jongerenparticipatie in de energietransitie](#)
- ▶ Handreiking [Lokaal eigendom in beleid](#)
- ▶ Brochure [Duurzame energie voor iedereen](#)

4 Energiebesparing en klimaatadaptatie

Wat niet gebruikt wordt aan energie, hoeft ook niet te worden opgewekt. Stimuleer verduurzaming van woningen, juist ook bij sociale woningbouw. Maak daarnaast groene gevels, blauwe-groene daken, waterberging en investeren in verkoeling tegen hittestress tot de nieuwe standaard met goed lokaal beleid voor klimaatadaptatie. Het vergroenen van bedrijventerreinen is voor de komende 4 jaar een grote kans om snel impact te maken.

Versterken biodiversiteit & natuur

Biodiversiteit – verscheidenheid aan planten en dieren – is van groot belang voor de natuur en onze samenleving. Bijvoorbeeld om gewassen te bestuiven, voor een goed waterdoorlatende bodem of om medicijnen te maken. Met lokale maatregelen kan de gemeente snel zichtbaar resultaat bereiken en bijdragen aan een fijne leefomgeving. Daarnaast zijn in veel gemeenten biologische of natuurinclusieve boeren actief. Deze enthousiaste pioniers dragen bij aan het herstel van landschap, biodiversiteit, dierenwelzijn, minder stikstofuitstoot en lagere klimaatbelasting. Zet in op:

5 Lokaal natuurinclusief voedsel

Kom tot een lokale voedselagenda of -beleid waarin de productie en consumptie van lokaal, gezond en duurzaam voedsel gestimuleerd wordt en lokale, natuurinclusieve voedselketens zichtbaar worden. Geef als gemeente zelf het goede voorbeeld via het eigen inkoopbeleid en de catering in de promotie hiervan. En stimuleer lokale voedselinitiatieven, zoals coöperaties, voedselbossen en buurtmoestuinen.

Inspiratie?

- ▶ [GoodFoodClub](#): over duurzaamheid, lokaal eten en gezondheid
- ▶ [Deltaplan Biodiversiteitsherstel](#): samen werken aan een rijker Nederland

6 Natuurinclusieve landbouw

De scheiding tussen landbouw en natuur is in Nederland heel strikt. Het zou goed zijn voor zowel landbouw als natuur, wanneer de harde scheiding wordt opgeheven. Gemeenten kunnen meewerken bij de totstandkoming van duurzame landbouwinitiatieven, bijvoorbeeld via de vergunningverlening en in gebiedsprocessen. Ook kan de gemeente de eigen grond inzetten voor natuurinclusieve landbouw via duurzaam pachtbeleid. Maatschappelijke initiatieven zoals [Herenboeren](#), [Land van Ons](#), [Caring Farmers](#) en [Aardpeer](#) zijn inspirerend en verdienen steun. Veel agrariërs hebben te maken met grote opgaven zoals stikstof, klimaat en water. Ruimere mogelijkheden voor de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld extensivering, recreatie, zorgboerderijen en energieopwekking) dragen bij aan de transitie naar een natuurinclusieve landbouw.

7 Meer biodiversiteit

Investeer in ecologisch berm- en waterbeheer, aanleg en beheer van landschapselementen zoals hagen, houtwallen en poelen en maatregelen voor een donkere nacht (doe bijvoorbeeld mee aan onze Nacht van de Nacht). Schrijf voor dat omgevingsplannen moeten bijdragen aan biodiversiteit en toets de plannen hierop. Specifiek zijn bomen van belang, omdat ze schaduw geven, condities bieden voor vogels, vleermuizen en insecten, CO2 opvangen en de omgeving verfraaien. Stel concrete ambities voor het aantal extra bomen dat geplant kan worden de komende vier jaar.

Inspiratie?

- ▶ [Plan Boom](#): samen planten we 10 miljoen bomen
- ▶ [Nacht van de Nacht](#): over energiebesparing en tegengaan lichthinder

Stimuleren circulaire economie

De circulaire economie streeft naar een economie zonder afval en zonder uitval. Zoals we nu produceren, maken we langzaam maar zeker de beschikbare grondstoffen op aarde op. Kringlopen moeten gesloten worden, zodat grondstoffen steeds opnieuw worden gebruikt. Dit is niet alleen noodzakelijk; er zijn inmiddels tal van voorbeelden waarbij een circulaire manier van ondernemen ook rendabel is en voor meer gevarieerde werkgelegenheid zorgt. Zet in op:

8 Circulair beleid

Een circulaire gemeente begint bij een heldere visie en een concreet circulair beleid. Gemeenten kunnen echt een verschil maken door volledig circulair te gaan inkopen. Gemeenschapsgeld wordt zo dubbel effectief. Het is belangrijk dat in elke gemeente een wethouder verantwoordelijk wordt voor de stimulering van circulaire economie in de hele gemeente en binnen alle portefeuilles.

Inspiratie?

- ▶ Inspiratiegids voor gemeenten: [op weg naar een circulaire economie](#)
- ▶ Manifest van de [Alliantie Cirkelregio Utrecht](#)

9 Stimuleer circulaire initiatieven

Stimuleer de beweging van onderop en maak deze zichtbaar. Ondersteun en verbind circulaire initiatieven van ondernemers, maatschappelijke organisaties en bewoners. Momenteel lopen deze initiatieven vaak tegen belemmerende regelgeving over bijvoorbeeld afval aan.

Inspiratie?

- ▶ Productcatalogus [Servicepunt Circulair](#)

10 Circulaire (woning)bouw

Er worden de komende jaren veel woningen bijgebouwd. De bouw is een belangrijke sector op circulair gebied. De bouwsector heeft namelijk een grote milieu-impact en gebruikt veel grondstoffen, energie en zorgt voor veel CO2-uitstoot. Zet daarom in op bouw met hergebruikte materialen en bouw meer met hernieuwbare en liefst lokale grondstoffen, zoals hout en (kalk)hennep. Nieuwe gebouwen zijn losmaakbaar of modulair gemaakt en hebben een 'materialenpaspoort'.

Meer weten?

Graag verwijzen wij je voor specifieke informatie naar de Natuur en Milieufederatie in [jouw provincie](#).

Over de Natuur en Milieufederaties

Samen Nederland mooier en duurzamer maken. Al ruim 40 jaar zetten de Natuur en Milieufederaties zich in voor het belang van duurzaamheid, natuur en milieu. In elke provincie is een federatie actief en samen hebben we meer dan 1.000 aangesloten organisaties. Wij staan met ons dagelijks werk midden in de regio. Door onze overkoepelende landelijke samenwerking en kennisdeling op cruciale thema's, zoals het klimaat, de biodiversiteit en de circulaire economie, is er een goed beeld van mogelijkheden, initiatieven en partijen.

www.natuurenmilieufederaties.nl
info@natuurenmilieufederaties.nl